

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI, TÁRSADALMI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

SZERKESZTŐSÉG:

az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában, földszint.
Kéziratokat nem adunk vissza.

Telefon-szám: 151.

ELŐFIZETÉS: Helyben 1 évre 12 frt, 1/2 évre 6 frt, 1/4 évre 3 frt, 1 óra 1 frt. — Vidéken 1 évre 14 frt, 1/2 évre 7 frt, 1/4 évre 3 frt 50 kr. 1 óra 1 frt 20 kr.
HIRDETESEK: 6-hasábos petit sor egyszer 8 kr, minden következőnél 6 kr. Bélyegdíj külön 30 kr. Nyilvánt. sora 20 kr.

KIADÓ-HIVATAL:

ARADI NYOMDATARSASÁG (az aradi és csanádi egyesült vasutak palotájában.)

Telefon-szám: 151.

A papi járom.

Arad, október 9.

Szegyenletes jármot akasztottak legújabbán néhány fanatikus és sötét lelkű mágnás segítségével a magyar nemzet nyakába, azon nemzetébe, a melyről még ellensége is azt hirdette, hogy az igát tűrni képtelen. Es ez az iga, a mely alá most a pápista és oláh papok a klerikális főurak közbejöttével a nemzetet szoritották, szegyenletesebb, megalázóbb mint a milyen a tatár, a török, vagy a német elnyomatás volt. Az inkvizíció száll föl sötét oduiból s hirdeti a felekezetestesség kényszerét, a lélek rabságát, a papzsák iránti adózás alól való menekülhetésnek végleges meghiusultát, a középkori, a barbár Magyarország megszüntének lehetlenségét.

Es hirdeti, hogy az egyenlőség az egyenjogúság nagy elve, mely már több mint 100 év előtt proklamáltatott s tengernyi vér árán a művelt népek számára megszerzetett, hogy ez épen csak Magyarországon nem honosítható meg, mert bár a nemzet, a törvényhozás, a fejedelem egyaránt akarják, törvénynyé még sem válhat, mert néhány maniakus arisztokrata a római és oláh papság zsoldjában vető mond ellene.

Végelemzésében épen csak ez a jelentősége a vallás szabad gyakorlatáról és a zsidók reczepriziojáról szóló törvényjavaslatoknak a főrendiház részéről néhány szabattal történt visszavetésének. Es ha ebből a jezsuita lapok kormányválságot jövendölnek, akkor ez a jövendölgetés na-

gyon hasonlít azokhoz az álomlátásokhoz, melyek bizonyos éhes teremtményeket a tölgyerdők mélyébe varázsolnak.

Jórávaló magyar embernek a nemzeti jogok ily gyalázatos és nevetséges kijátszásának láttára nem a kormányválság jut eszébe s azon örült gondolat, hogy a szabadelvű reform javaslatok megteremtőit és védelmezőit elejtve ugyanazon reakciónárius Apponyi féle czimboraságot bizza meg a kormánynyal, melynek legtöbb része van benne, hogy a nemzeti közvélemény által sürgetett szabadelvű reformok nem valósulhatnak meg.

Sokkal inkább igazuk van azoknak a szélbali jezsuitáknak, a kik viszont azért dühösek, mert most már a közvélemény még szorosabban fog simulni a kormány körül, hogy a liberális és klerikális jelzőszavak ismét végig viharzanak az országon, s az Apponyi és Ugron féle tömjenszagu politikusokat a józan ösztönű nép továbbra is egy puttonyba dobandja a Zichy Nándorokkal, Mironékkal, Schlauchékkal és Lukáciu-kkal, mert hisz ezek sem akarnak gonoszabbat, mint épen csak annyit, hogy Magyarországon az alkotmányos haladás és kormányzat lehetlenné tétessék.

Hát bizony a liberális reformok főrendiházi leszavazása legnagyobb veszedelem az Apponyista és Ugron-Polonyi féle baloldali és szélbali jezsuitákra nézve; az egész világ ujjal fog rájuk mutatni: „Ime ők az okai!” s most azonfelül még ujjal is állást kell foglalniok a képviselőházban. Azontul vesztett a főrendiház is különben sem tetemes reputációjából;

vesztett a nemzet a reformmunkásságra rendelt drága időből, vesztett a kath. papság abból az édes kevés böcsülés és rokonszenvből is, a mi még itt-ott iránta meg maradt. Vesztett ez is az is, csupán csak az nem vesztett semmit, a kinek a bőrire ment, a zsidóság, mert először az értékek ára egy fél perccenttel sem esett, és másodsor, mert jól tudja, hogy teljes képtelenség ma egy törvényhozó testületnek az egyenjogúság ellen küzdelmet sikeresen folytatnia s így az ő reczipiáltása is csak az idő kérdése még pedig — nagyon rövid idő kérdése.

BELFÖLD.

A király hétfőn reggel, mint értesülünk, hosszabb kihallgatáson fogadta Wekerle miniszterelnököt. A kihallgatáson előterjesztést tett a miniszterelnök a koronának a főrendiház tanácskozásairól s azoknak kapcsán a politikai helyzetéről. A kihallgatás után történt a képviselőházban a miniszterelnök részéről annak kijelentése, hogy a kormány a vallás szabad gyakorlásáról szóló törvényjavaslatot „változatlanul” tartja minden lényeges intézkedésében és részleteiben is.

Wekerle exposéja.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —
Budapest, október 9.

Wekerle Sándor miniszterelnök, mint pénzügyminiszter a képviselőház mai ülésében betérjesztette a jövő évi költségvetést hosszabb beszéd kíséretében.

A következőkben ismertethetjük a költségvetés, valamint a pénzügyi exposé tartalmának főbb pontjait.

Az „Aradi Közlöny” tárczája.

Mutuj.

— Az „Aradi Közlöny” eredeti tárczája. —
[1] Irta: Kalamus.

Hát bizony szomorú egy historia volt az! Zepuresán Gergely és Viktoria a szüleiket eltemették és oly árván maradtak, mint az újjam. Volt ugyan a közeli helységben egy nagynénjük; ez azonban szintén örült, hogy élt, s a más bajával nem sokat törődött. — Szerencsésükre maradt valami kis vagyonkájuk a szüleik után: pár hold jó föld és egy kis pénzecske is. Gergely akkor husz esztendő számlált, de Viktoria csak 10-et. A fiu erős és szépen fejlett volt, s a leányka is sokat ígért. Gergely nem sokáig habozott szülei halála után. Pár hold földjét eladta, s maga — miután Viktoriát egy jó öreg szomszédasszonyra bízta volna — beállott katonának, s ette a császárral nyeret.

Ugyis arról álmodozott gyermek kora óta, hogy ő katona lesz. Mindig örült a gondolatnak, hogy milyen szép ruhája lesz neki, meg aztán puskája is. Ő tehát vágyait megvalósította, de bizony meglehetősen csalódott, mert türelme és ereje sok megpróbáltatásnak volt kitéve katonáskánál. De végre is beletörődött, s ha valami bántotta, elment a jó öreg szomszédasszonyhoz és órák hosszáig eljátszott azzal a kis feketeszemű bogárkával, az ő hu-

gocskájával, Viktoriával. A leányka arczán azonban bátyja jöttékor mindig valami árnya volt a felelemnek: az ő gyerek-szive megremegett ennek a komoly katonabácsinak a láttára. De bátyja nagyon szerette őt: tudta, hogy nélküle senki sem gondol e kis árvával, tudta, hogy neki kell azt telnevelnie. Mindig fülébe csengett haldokló édes anyjának szava.

— Gergely vigyázz Viktoriára! Ne vedj jónak, becsületesnek!
S a fiu ezt nem is felejtette el. Midőn a jó öreg szomszédasszonyhoz adta Viktoriát, tudta, hogy jó kezekre bízta őt. Hiszen az öreg asszony ismerte az ő szüleiket. Aztán meg fizetett is Viktoriáért minden hónapban tartásdíjat. De jó kezekre is volt bízva a kis leány: az öreg asszony anyja volt anyja helyett, s megtanította mindenre, a mit a ház körül tudni szükséges.

Igy nőtt fel lassan Viktoria, s bátyja iránt — kiről tudta, hogy mily lelkiismeretesen törődik vele — többet érzett a szeretetnél: tisztelte, hálás volt iránta. — S Gergely ezt meg is érdemelte, mert ő csakugyan lelkiismeretes volt anyja utolsó akaratanak teljesítésében. A szülei halála után maradt vagyont két részre osztotta, s a felét elítette a Viktoriának — hozományul. A jó szomszéd asszonynak keveset kellett fizetni, s azt Gergely a sajátjából fizette.

— Hadd maradjon meg egészen a kis bogárka pénzecskéje! — mondogatta gyakran magában.

S a kis Viktoriának volt is vagy nyolc-száz forintja! Nagy dolog ez oly egyszerű embereknek! Így teltek, multak az évek. Gergelynek most már jól ment a dolga a katonaságnál: őrmester lett, s fejjebb valói szerették a pontos katonát. — Viktoriából pedig szép tizenhét éves hajadon lett. Gyönyörű leánynya fejlődött. Sötétszöke haja finoman árnyékolta be hófehér homlokát, s mélytűs feketé szemével oly ártatlanul tudott nézni, mint a milyen ártatlan a lelke volt. Jártak is utána sokan, kiket Gergely hozott a hához. Gergely barátai voltak ezek, s közülük különösen kettő törekedett Viktoriát elnyerni. Az egyik Gergelynek legjobb barátja volt: Szimintyán Gyorgye, a másik meg egy honvéd-őrmester. Gergely a Viktoria és Gyorgye közti házasságot már régen elhatározta. Gyorgye házmeester volt egy uri háznál, s ezért lakást és havi bért kapott. Gergely tehát ugy gondolkozott, hogy nem is bishatná Viktoriát jobb kezekre, mint ha őt e munkás, szerző emberhez adja. Ezen elhatározásában is huga iránti szeretete vezérelte.

De Viktoria a honvédőrmestert szerette. Szerette titokban, azzal a bizonytalan sejtéssel, mely megsugta neki, hogy nem lesz soha az övé az, akit szeretett.

Gergely nem kedvelte a fiut: tudta hogy kiasapongó, hogy szeret inni és hogy huga pénzecskejének előbb utóbb a nyakára hagna.

Egy napon aztán mondta Viktoriának, hogy Gyorgye megkérte a kezét.

A jövő évi állami költségvetési előirányzat, amelynek alakja berendezése az ideivel teljesen egyező, a következő mérleget mutatja fel:

Rendes kiadások:	1895-ki előir. 1894-hez képest	421.053,098	+ 26.470,263
Átmeneti kiadások:		20.046,853	- 27.580,030
Beruházások:		20.095,195	+ 3.643,220
Rendkívüli közösügyi kiadás:		6.597,602	+ 67,041
Összesen:		467.792,748	+ 2.600,494
Rendes bevételek:		445.375,831	+ 28.467,737
Átmeneti bevételek:		22.435,226	- 25.960,622
Összesen:		467.811,057	+ 2.507,115
Összes kiadás:		467.792,748	+ 2.600,494
Összes bevétel:		467.811,007	+ 2.507,115
Fölösleg:		18,309	- 93,379

A mint ezekből látható, maguk a rendes kiadások 26.470,263 frttal magasságban szerepelnek az előirányozva, mint a folyó 1894. évre. Összehasonlítva azonkívül a rendes bevételekkel 24.322,733 forintnyi fölösleget tüntet fel, a mely összeget felhasználhat a jövő évben is rendkívüli költségeinek és befektetéseinek fedezésére.

A rendes kiadások ezen nagymérvű növekedése főleg két tételre vezethető vissza, s jelesül egyrészt a pénzügyi tárczánál a nagyobb adójövedelmek nagyobb kezelési kiadásával, főleg pedig a bruttó budget elveinél fogva az átfutó jelleggel bíró ügy kiadásoként mint bevételként jelentkező pénzverési tételek fölvetésében, másrészt pedig a kereskedelmi tárczánál az államvasutak, a gyárak s a posta- és távirtdának szintén nagyobb bevétel-ellenértékelést üzem kiadásaiiban rejlik; de ettől eltekintve minden tárczánál jelentősebb a kiadási többlet.

A közösügyi kiadások 226.195 frtnyi többletet mutatnak. A közösügyi rendes kiadások többletéből a magyar korona országaira tulajdonképp 1,221.430 frt esnek, a mi csakis azért irányozható elő a fentebb kimutatott kisebb összeggel, mert a különbözet a határvámbevételekből nyer fedezetet.

294.288 frttal magasabb összegben irányoztatnak elő a nyugdíjak, mert a pénzügyi tárczát kivéve, minden tárczánál jelentősen magasabb szükséglet mutatkozik, a mi az igazgatás majd minden ágában az utóbbi időben nagyobb mértékben előfordult államosításnak és személyszaporításnak következménye.

683.938 frttal nagyobb összegben irányoztatik elő Horvát-Szlavonországok beligazgatási szükséglete.

1.270.964 frttal magasabban van előirányozva a belügyi tárcza szükséglete, a miből

41.104 frt a központi szükségletekre esik. 242.000 frttal emeltek a vármegyék közigazgatási, árva- és gyámhatósági kiadásai. 275.847 frtnyi új kiadás van felvéve az anyakönyvek vezetésére, a miből 63.667 frt dologi kiadásoként az anyakönyvi nyomtatványok előkészítésére, a fennmaradó összeg pedig az anyakönyvek vezetésével megbízandó személyzet díjazására esik. 67.192 frttal emeltek a közegészségügyi kiadások, 661.821 frttal növekszenek a közbiztonsági kiadások, végül 7.500 frttal növekszenek a tárca közjótékony-sági és 3000 frttal az általános közigazgatási kiadásai.

A pénzügyi tárcza rendes kiadásai 9,144.257 frttal emelkednek ebből 74,348 frt a központi kiadásokra esik, 57,977 frttal növekszik a pénzügyigazgatóságok szükséglete, 4550 frttal növekszik az állami pénztárak szükséglete, 78.202 frttal növekszik az adóhivatalok szükséglete, 144.202 frttal a pénzügyorségi kiadások, 367.576 frttal növekszik a fogyasztási és italadók szükséglete, 23.763 frttal növekszenek a bélyegjövédék eladása, 766.345 frttal növekszenek a dohány jövédék kiadásai, 10.992 frt több kiadás mutatkozik a dohányigazgatóságok és azok számvevő osztályainál, 48.019 frttal növekszenek a fémányászat és 12.000 frttal az államnyomda kiadásai 7.055,558 frt több szükséglet mutatkozik a pénzverés és fémbevételek szükségleténél, 37.427 frtnyi többlet irányoztatik elő a zsilvölgyi község bányánál, végül a kisebb tételektől eltekintve 5078 frt többlet mutatkozik a bányászat körüli egyházi és jótékony czélokra.

A pénzügyi tárcza egyes czimeinél kisebb kiadások is mutatkoznak, a miből a jelentősebb tételeket elhagyva 79,557 frttal apadnak a só jövédék kiadásai.

A kereskedelmi tárcza összes többi szükséglete 12735429 frttal térszen. Ebből 15.248 frt esik a központi igazgatásra. 57.766 frttal növekszik az államépítészeti hivatalok szükséglete, 145.785 frttal emelkedik a közutak szükséglete. Ipari, kereskedelmi és külkereskedelmi czélokra, valamint a kassai gépészeti ipariskola fejlesztésére és vasárnapi rajztanfolyamokra együttvéve 89.870 frttal vétetik több fel a 95.100 frttal emelkednek a posta, távirtda és távbeszélőnek költségei, 105.400 frttal emelkednek a postatakarékpénztárnak kiadásai, 22.670 frttal emelkedik a tengeri hajózás szükséglete. Egészben 9,404.800 frttal emelkednek az állami vasutak kiadásai. 1,107,630 frttal emelkednek az államvasutak gépgyárának és 988.400 frttal a diósgyőri vas- és aczélgyárnak kiadásai.

Összesen 604.682 frttal növekszenek a földmívelési tárcza rendes kiadásai, a miből 49,367 frt a központi kiadásokra esik. 170.698 frttal emelkednek az állami erdőknek és 13,050 frttal az erdőfelügyelő-égeknek kiadásai. 88,142 frttal emelkednek az állami ló-

tenyészintézetek kiadásai, 21,558 frttal növekednek az állategészségügyi kiadások. 13,799 frttal növekszik a budapesti állatorvosi akadémia szükséglete. 113,679 frtnyi többlet mutatkozik a gazdasági tanintézetek és földműves iskolák szükségleténél, 8,683 frttal emelkednek az állattenyésztés és tejgazdasági kiadások. Összesen 114,766 frttal emelkednek az országos vízépítészeti, a folyammérnöki, a kultur-mérnöki hivatalok és a vízi munkálatok szükségletei.

Egészben véve 907,629 frttal növekszenek a vallás- és közoktatási tárcza rendes kiadásai, s főleg arra vezethető vissza, hogy az eddigelő egyes intézetek felállítására, fejlesztésére vagy építésére írtak tett ígéretek és elvált kötelezettségek beváltathassanak és teljesíthessenek, s a különböző czimek szükségletei akként irányoztassanak elő, hogy az ezen tárca körében már mondhatni másfél évtized óta egyik évről a másikra átvitt tartozások kiegyenlíthessenek s a folyó szükségletek a folyó előirányzatból fedeztethessenek is. E tárczánál 31,891 frtnyi többlet mutatkozik a központi igazgatásnál. 12,156 frttal növekszenek a budapesti, — 19,494 frttal a kolozsvári, — és 18,152 frttal a budapesti „József” műegyetemnek költségei. 51,586 frttal növekszenek a gymnasiumoknak, 27,026 frttal a reáliskoláknak szükségletei, s 99,242 frttal a felekezeti s törvényhatósági középiskolák segélyezésére fordított költségek. 22,724 frtnyi többlet mutatkozik az állami felsőbb leányiskoláknál, 5,114 frt a bábaképezdéknek, 5000 frt az iparos tanulóiskoláknál, és 19,693 frt a férfi és női tanítóképzőknek, végül 12,000 frtnyi többlet a kisdodóknál. A legjelentősebb többlet 295,360 frttal a népnevelésnél mutatkozik, emelkedik 115,897 frttal az állami tanintézetek építésére fölvetett költségek törlesztésének szükséglete. Végül 100,000 frttal emeltek az egyházi czélokra fordítandó kiadások.

Az igazságügyi tárcza rendes kiadásai 343.885 frttal növekszenek. A jelentősebb elterésekre szorítkozva ebből 10,836 frt a központi igazgatásra esik, s szintén abban leli magyarázatát, hogy a központi fogalmazó személyzetet valamint a bírói letétek pontos ellenőrizhetése végett a számvevőségi személyzetet is mérsékelten szaporítani kellend. Ezenkívül ezen tárczánál még 319,822 frtnyi többlet mutatkozik a kir. törvényszékek és járásbírószékeknek, valamint 13,824 frtnyi többlet a kir. ügyészségeknek, ami is részben abban leli magyarázatát, hogy a magasabb fizetési osztályokat, a fizetések rendezéséről szóló törvény értelmében fokozatosan ki kellend egészíteni, főleg azonban abban leli indokát, hogy az 1894. évi személy szaporítás fedezete, mely ezen évről csak egy részére irányoztatott elő, most már az egész évre számba vétetett, sőt a közvetlen szóbeli eljárás közeli életbeléptetésére való tekintettel az alsóbb rendű személyzetet még újabb szaporítani kellend.

A honvédelmi tárcza rendes kiadásai 274.127 frttal növekszenek s a honvédség fokozatos fejlesztésére igényeltetnek.

Az átmeneti kiadások 20,046,853 frttal vagyis az 1894-re előirányozott összegnél 27,580,030 frttal kisebb összegben, ellenben a beruházások 20,095,190 frttal, vagyis az 1894-iki előirányzatnál 3,643,220 frttal nagyobb összegben vannak előirányozva.

A rendes bevételek 445,375,831 frttal vannak elő irányozva és 28,467,737 frtnyi növekedést mutatnak.

Az átmeneti bevételek 22,435,226 frttal előirányozva, 25,960,622 frtnyi apadást mutatnak.

Összevonnva a fentebb ismertetett főbb elterések eredményeit, a költségvetés mérlege akként alakul, hogy;

421.053,098 frt rendes kiadással szemben 445.375,831 frt rendes bevétel áll, vagyis 24.322,733 frt fölösleg mutatkozik.

Ellenben az átmeneti kiadások és beruházásoknál a rendkívüli közösügyi kiadást is számba véve

46.739,650 frtnyi kiadással

22.435,226 frtnyi átmeneti bevétel áll szemben vagyis

24.304,424 frtnyi hiány mutatkozik.

Együttvéve a rendes és rendkívüli kezelést 467.792,748 frtnyi összes kiadással

A leány elpirult, majd elsápadt, s csak ennyit felelt, midőn bátyja kérdezte, hogy hozzá megy-e?

— Majd meg gondolom!

S a szegény leány nagy gyötrelmeket ment keresztül. Ha Tódorral — a huszárősmesterrel — megbeszéltek volna már szerelmüket, tudott volna határozott álláspontot foglalni, de ők eddig nem szóltak erről egymás előtt soha. Csak néztek egymást, s szótták ábrándjaikat.

Pár nap telt el így. Egy délután csak beállított Tódor. Szomorú, lehangolt volt a legény:

Viktória észrevette, s mindjárt meg is kérdezte:

— Mi baja Tódor?

— Hát... hát — akadozott az — el kell mennem innét!

S a felindulástól — mibe ezen pár szó kimondása került — könnyek lepték el szemeit. Elfordult, hogy a leány ne lássa azokat.

— Hová!? — kérde Viktória egész rémulten.

De Tódor már nem felelhetett, mert az öreg asszony betüpegett a szobába.

Sokáig ültek némán, egymásra bámulva. Végre Tódor felállott, menni készült. Viktória a kapuig kísérté.

Ott a legény azt mondta neki: Viktoria! kérem jöjjön ki ma nyolcz órákor a kapuba, valamint kell mondanom magának.

Viktoria megígérte, s a legény elment. Viktória alig várta a nyolcz órát, szörnyű

nyugtalan volt. Már jóval nyolcz óra előtt ki állott a kapuba és várta Tódot. — Nem sokára megjelent az is.

— Hát hová kell menni? kérde a leány félénken.

Erre Tódor elmesélte, hogy a zászlóalját egy messze fekvő helységbe helyezték át, s hogy holnap indulnak. — A leány szíve elszórt. Tódor így fejezte be:

— Azért mondom azt el magának Viktória, mert már nem bírom tovább, a mi a szívemen fekszik. Én szeretem magat, s maga nélkül nem élhetek!

Megfogta a leány kezét és mélyen nézett annak tüzes szeméibe.

— Mond szeretsz-e? kérde. A leány remegett mint a nyárfa levél. Csak nézett, nézett egy ideig a legény szemé közé. Majd meg szédülés fogta el, forgott vele a világ, s öntudatlanul, öntelemeden borult a legényre. Melléből görcsös zokogás tört elő. A legény felémelte göndör fürtös fejét és csókolta, hosszan, édesen.

Végre a leány kibontakozott az ölelő karok közül, s szelíden szólt a szerelemittas legényhez:

Szeretlek Tódor, de nem lehetek a tiéd. Isten veled!

S ezzel megfordult, s az ámuló legény előtt lassan, vissza-visszanézve, bement a házba.

Az meg állt ott, s majdnem összerogyott iszonyu fájdalom alatt.

Másnap a zászlóaljjal együtt Tódor is elmasirozott. (Folyt. köv.)

467.811,067 frtnyi összes bevétel áll szemben, vagyis végeredményében 18.309 frtnyi fölösleg mutatkozik, mely fölösleg 93.374 frttal marad az 1894. évi állami költségvetésnek a törvényhozás által 111.688 frttal megállapított fölöslege mögött.

ORSZÁGGYÜLÉS.

A képviselőház ülése.

— Az „Aradi Közlöny“ távirati tudósítása. —
Budapest, október 9.

Kezdeté d. e. 10 órákor.

Elnök: Bánffy Dezső br.

Jegyzők: Perczel Béni, Josipovich Géza és Schöber Ernő.

A kormány részéről jelen vannak: Wekerle Sándor miniszterelnök, Szilágyi, Hieronymi, Festetich, Lukács és Josipovich miniszterek.

Hitelesítették a múlt ülés jegyzőkönyvét.

Elnök bemutatta Zichy Herman gróf lemondását a körmendi mandatumról.

Az új választás elrendelésére a ház megadta a felhatalmazást.

Elnök bemutatta a főrendiház üzenetét, mely szerint a főrendiház a vallás szabad gyakorlathoz szóló javaslatot nem fogadja el.

Helfy Ignác bár óhajtaná, hogy e kérdésekkel minél előbb végezzünk, tekintettel a gazdasági foglalkozásra, javasolja, hogy a pénzügyi bizottság munkálatait várjuk be.

Horánszky Nándor a mellett van, hogy már e hó 17-én tárgyalják az üzenetet.

Péchy Tamás osztja Horánszky Nándor nézetét.

A ház abban állapodott meg, hogy f. hó 17-ikén tárgyalja az üzenetet.

Görgy Béla előadó jelenti, hogy az állandó igazoló bizottság Andrassy Aladár gr., Festetich Andor gr., dr. Matlekovich Sándor és Kozma László megbízó levelét rendben találta.

Tudomásul vették.

Felolvasták az interpellációs könyvet, mely szerint Kemény János báró és Kovács Albert a „Figaro“ interjúja, Péchy Tamás a romániai buzavám és Bernáth Béla egy új szőlőbetegség tárgyában interpellálnak.

Wekerle Sándor beterjeszti az 1893-ik évi szárszámadást.

Kiadják az illető bizottságnak.

Wekerle Sándor beterjeszti a konstantinápolyi nagykövetségünk nyári lakának építésére vonatkozó jelentést.

Kiadták a pénzügyi bizottságnak.

Az 1895-ik évi költségvetés.

Wekerle Sándor miniszterelnök terjesztette ezután elő a jövő évi költségvetést.

(Főntebb külön oszlopokban közöljük. A szerk.)

A költségvetést kiadták a pénzügyi bizottságnak.

Interpellációk.

Kovács Albert amiatt interpellálta Wekerlét, amit Chelard Raoul francia hírlapíró a „Figaro“-ba írt s amelyben állítólag Wekerle olyan nyilatkozatokat tett, amelyek Erdélyben méltó fölháborodást keltettek. Wekerlétől, aki szóiónál nem sokkal előkelőbb sváb családból származik, más bizonyítványt érdemelt a magyar nemesség. Előterjeszti interpellációját és kéri erre a feleletet.

Kemény János br. hasonló tárgyban interpellál.

Wekerle Sándor miniszterelnök Chelarddal érintkezett, de azokat a sértő kifejezéseket nem használta, egyszerűen, mert ő sokkal jobb véleménynyel van az erdélyiekről, akiknek rossz voltáról Kovács már felzúgolásának madora az első és utolsó bizonyossága. (Zajos derűtség és helyeslés.) Hiszen megelőzőleg beszélt Nagy-Bányán és ott másképp nyilatkozott Erdélyről. Koncedálta, hogy vannak egyes hatalmaskodók, akikkel majd elbánnak. Ami pedig a politikai részét illeti, kijelenti, hogy

az ő nemzetiségi politikája kizárja a titkos alkudozásokat, akinek dolga van, az végezze el itt nyíltan, de koncessiókat senkinek sem tesznek. Ez volt nyíltan nemzetiségi politikája mindég és ez ma is. Kéri a választ tudomásul vételét. (Élénk helyeslés jobbfelől.)

Kovács Albert a választ tudomásul veszi, de csudálkozik, hogy a „Figaro“-ba ilyen valótlanság megjelent.

Kemény János báró tudomásul veszi a választ.

Wekerle Sándor dr. kijelenti, hogy mint értesült, maga Chelard ur is lépést fog tenni a tévedés korrigálására a Figaróban. Egyébként Kemény bárónak köszönetet mond az alkalomért, melyet adott a kérdés tisztázására. Sajnálja, hogy ugyanazt nem teheti Kovácsal szembe, aki csak azért interpellált, hogy sérthessen. (Zajos helyeslés.)

A választ tudomásul vették egyhangúlag. Bernáth Béla a Franciaországban föllépett új szőlőbetegségről szól és kérde, hogy a miniszternek van-e róla tudomása?

Festetich Andor gróf földmívelésügyi miniszter kijelenti, hogy van tudomása erről a bajról, de róla még Franciaországban sem tudnak pontosat és így ő még nem is tanulmányozhatta a dolgot. Ellenben intézkedett, hogy behozatalát megakadályozza. Az ügyet a legnagyobb figyelemmel fogja kísélni. Kéri a választ tudomásul vételét.

Bernáth Béla a választ tudomásul vette.

A ház a választ tudomásul vette.

Ülés vége d. u. fél 1 órákor.

Városi közügyek.

Arad a múlt hónapban.

— A polgármester jelentése. —

Tekintetes Törvényhatósági Bizottság!

Az 1894. évi szept. hóra vonatkozó jelentésemet van szerencsém a következőkben előterjeszteni.

A közegészségügy az előző havihoz arányitva de általában is kedvezőnek jelezhető. A halálozások száma 11-el csökkent. A felmerült betegülések közül a hurutos légzőszervi bajok, a gyomor és bélbántalmak leggyakrabban jelentkeztek. A járványosan uralgó kanyaró és difteritis e hónapban csökkent. Bejelentve volt kanyaró 22. Difteritisben megbetegült 10, meghalt 2 egyén. Kor szerint betegült: 1—5 éves 2, 6—10 éves 4, 11—15 éves 1, azon felül 3. Város részek szerint: a belvárosban 3, Pernyávanban 3, Ujtelepen 3, Sarkadban 1. Más ragályos-járványos betegségek közül a vörheny 2, a croup 2, a typhus 2, a vérhas 1 esetben merült fel. A trachomás betegek száma volt aug. hó végén 13, szaporodott 7, gyógyult 9, maradt 11, a kórházban kezelték 7, idegen 5. Elhalt összesen 87 egyén, 42 férfi 45 nő, az elhaltak között helybeli 78, idegen 9. Baleset következtén meghalt 4, öngyilkosság előjött 1, halva született 3. A városi lakosság évi aránya: 1000: 21.2. A megyei kórházban ápolatott 318 egyén, az izraeliták kórházában 4, összesen 322, ezek közül gyógyult 146, javult 43 meghalt 15. Az ápoltak között helybeli illetőségű volt 14.

A népesezési viszonyok kielégítőeknek jelezhetők. A születések száma a múlt havinál 7-el kisebb ugyan, de a halálozásokénál 63-al nagyobb volt. Elve született 141 gyermek, 62 fiu, 79 leány, törvényes 116, törvénytelen 25. A születések évi aránya: 1000: 88.3. Házasság kötött 35.

A személyes és vagyonbiztonság nagyobb mérvű bűnesetek által megzavarva nem volt. A 45 esetben felmerült kisebb tolvajlás tettesei 39 esetre nézve kinyomoztattak. A kihágási bíróságnál augusztus hóról elintézetlen maradt 4 ügy, szeptember hónapban befolyt 283, elintézés alatt állott összesen 287; ebből elintéztetett 227, a bíróságokhoz áttétetett 59, tárgyalás alatt maradt 1. Letartóztatott részben előállítottatott 124 egyén, ezek közül elítéltetett 115, a bíróságoknak átadatott 9, kiutasítottatott 13. — A kapitányihivatal hatáskörébe tartozó kisebb kihágási ügy tárgyalatott és elintéztetett 29. Letartóztatva volt 66 egyén, eloltonoztatott 44, rendőrileg büntetett 22. Bejelentetett s nyilvántartásba vétetett 784 cseléd és 1731 gyári munkás.

A vendéglőkben szállva volt 1069 utas. Szolgálati viszonyból eredő panasz tárgyalatott 10, büntetett 8 cseléd. A kapitányi hi-

vatalnál mint iparhatóságnál iparigazolványt nyert 22 iparos, 11 kereskedő, iparát áthelyezte 3 iparos, megszüntette 5 iparos, 5 kereskedő. A tanoncz lajstromban bejegyezett 7 iparos, 27 kereskedő tanoncz, felszabadult 9 kereskedő tanoncz. A tanviszony megszűnt 1 iparosnál. Iparkihágási ügy tárgyalatott 6, büntetett 2 segéd. Munkakönyvet kapott 8 segéd, azzal jelentkezett 25. Ideiglenes igazolvánnyal jelentkezett 3.

A városi szegényápolásban elhelyezve volt 55 egyén, szeptember hónapban felvétetett 5, maradt a hó végén 60. Elelmezésükre 1702 adag meleg étel és ugyanannyi adag kenyér szolgáltatott ki. Havi segélyben részesített szegények száma volt 331, szeptember hónapban felvétetett 16, a segély megszüntetett 17-nél, maradt a hó végén 380. A város közönsége által tartott árva és lelenz gyermekek száma volt 65. Nem a város közönsége által tartott dajkaságba adottaké pedig 169.

Tűz 6 esetben volt, nagyobb arányokat azonban egy sem öltött.

A közegészségügyi bíróságnál elintézetlen maradt augusztus hó végén 146 ügy, szeptemberben befolyt 572, elintézés alatt állott összesen 718, ebből elintéztetett 587, tárgyalás alatt maradt 131. Végrehajtás fogantatott 98.

A katonai ügyek szabályszerűen vezettek. Tartózkodásra és távozásra jelentkezett 349 közös hadseregbeli és 148 honvéd tartalékos. Utóállítottatott 4 helybeli és 9 idegen illetőségű hadköteles. Önkéntesnek besoroztatott 10. A póttartalékba áthelyeztetett 4. A háztulajdonosok terhére elszállásoltatott 350 honvéd. Előfogot kiállítottatott 6.

A városi általános csatornázási munkálata Csiky Gergely, Batthyányi, Révay, Fábrián, Kazinczy, Templom, Ferdinánd, Wesselényi, Sárosi, Széchenyi és Vágóhid utcákban megkezdett.

Az adóbehajtás eredménye a következő volt. Befolyt: állami adóban 15,052 frt 18 $\frac{1}{2}$ kr, leiratott 1267 frt 32 kr, összesen 16,319 frt 50 $\frac{1}{2}$ kr, hadmentességi díjban 193 frt 24 kr, leiratott 33 frt — kr, összesen 226 frt 24 kr, jog- és bélyegilletékben 3346 frt 23 kr, községi adó 5830 frt 65 $\frac{1}{2}$ kr, leiratott 457 frt 85 krajczár, összesen 6283 forint 50 $\frac{1}{2}$ krajczár, utadó 743 frt 02 kr, leiratott 115 frt 20 kr, összesen 858 frt 22 kr, átíratási díjban 1727 frt 52 kr, iparkamaraidíj 105 frt 96 kr. Idegen közadóban 3797 frt 77 kr., leiratott 1847 frt 61 kr, összesen 5645 frt 38 kr.

Az árva pénzár forgalma volt bevételben a múlt havi maradvánnyal együtt 385,622 frt 16 $\frac{1}{2}$ kr, kiadás volt 8,554 frt 84 kr, maradvány 377,067 frt 32 $\frac{1}{2}$ kr.

A házi pénzár forgalma volt bevételben 53,066 frt 66 kr, kiadásban 39,741 frt 11 $\frac{1}{2}$ krajczár, maradvány 13,325 frt 54 $\frac{1}{2}$ kr. Az utépítési alap bevétele volt 10,599 frt 34 kr, kiadása 1065 frt 97 kr, maradványa 9533 frt 37 kr. A végtépitési alap állása volt 10,686 frt 60 $\frac{1}{2}$ kr.

A különféle alapok bevétele volt 377,109 frt 50 $\frac{1}{2}$ kr, kiadása 29616 frt 61 kr, maradványa 347,492 frt 89 $\frac{1}{2}$ kr.

Közevetvásban befolyt 4357 frt 16 kr, helypénzben 3960 frt 62 kr, partvám 311 frt 83 kr., összesen 8629 frt 61 kr, kiadás volt 1083 frt 66 kr, maradt tiszta jövedelem 7545 frt 95 kr.

A mértékhitelítő hivatalnál hitelesített 182 darab folyadékmérték; 1512 darab hordó; 98 darab száraz tárgy mérő és 2 drb mérleg.

Hitelesítési díj befolyt 662 frt 24 kr. Az állategészségügy kielégítő volt. Arad, 1894. okt. 7.

SALACZ GYULA,
kir. tanácsos, polgármester.

IDŐJÁRÁS.

Legnyomás: reggel 7 órákor 768.4 milliméter, délután 2 órákor 766.2 milliméter. Hőmérsék: reggel 7 órákor C° + 12.0, délután 2 órákor C° + 19.5. Szél irány és ereje: reggel 7 órákor K. 3. délután 2 órákor DK. 2. Felhőzet: reggel félborult, délután borult. Csapadék az utóbbi 24 órában: 1 milliméter.

IDŐJÓSLÁS.

A központi meteorológiai intézetnek Aradra küldött táviratai szerint a mai napra a következő időjárás várható: — Október 10. —

Enyhe. — Száraz. — Ködös.

Elnökválság az ipartestületben.

— Saját tudósítónktól. —

Arad, október 9.

Az aradi ipartestület előjárósága hétfőn este 5 órakor tartotta meg rendes havi ülését, melyen Nikolics Péter elnök távolléte folytán Millig Mátyás alelnök vezette a tárgyalást. Greén Nándor hatósági biztos az iparhatóságot képviselte. A jegyzőkönyv felolvasása után Komjáthy Zsigmond számvivő tiltakozott a pénzbeszedő szolga rendszerezése ellen, de az előjáróság titkár felvilágosító jelentése után elkerülhetlen szükségnek találván egy megbízható és szorgalmas pénzbeszedő szolga állandósítását, a közgyűlés utólagos jóváhagyására reményében a választást helyben hagyta Komjáthy felbuzgósításával az évi közgyűléshez utasította.

Az orsz. ezredéves kiállítás kerületi bizottságának a millennium anyagi támogatása érdekében leiratát az előjáróság pártolólag vette tudomásul s kebeléből egy négy tagu bizottságot küldött ki.

Ugyanezen négy tagu bizottságnak adta ki az előjáróság tanulmányozás végett az ipartestületek központi bizottságától leérkezett tanonczszabályzat tervezetét, hogy erről a titkárral egyetemben a jövő előjárósági ülésnek jelentést tegyen.

Majd a szabadítások kerülvén sorra, felszabadított 40 tanoncz, kikhez Millig Mátyás hazafias és lelkes buzdító beszédet intézett.

Az indítványok során az előjáróság több tagja visszatérve a vasárnap tartott közgyűlésre, az ott lejárásodott hevesebb kifakadásokra, — de különösen fájlalva az elnöknek amiatti távollmaradását, azon nézetüknek adtak kifejezést, hogy Nikolics Péter elnök iránti ragaszkodása és szeretete az előjáróságnak vételességéjének helyreállítására szempontjából az egész előjáróság testületileg tisztelegjen az elnöknek, felkérve őt buzgósággal s odaadással betöltött helyének megtartására.

Miután az indítvány egyhangulag s lelkes éljenzéssel elfogadtatott az egész előjáróság Millig Mátyás vezetéke alatt a gyűlés után az elnök hon nem léte miatt tegnap délelőtt másodizben tisztelgett Nikolics Péter elnökkel, hol Millig Mátyás alelnök kifejezve a testületnek elnöke iránti rendíthetetlen ragaszkodását és szeretetét, — őt állásának nyújtott elfogadására felkérte. Nikolics Péter elnök megindultan s meleg szavakban köszönte meg a belé helyezett bizalmat és szeretetet s elfogadva újból az elnöki méltóságot igérete, hogy továbbra is az eddig irodadás és buzgósággal fogja a testület kormányát vezetni. Az elnök kijelentését az előjáróság tagjai éljenzéssel és örömmel vették tudomásul — biztos zálogául annak, hogy a régi egyetértes és béke fog honolnismét a testület tagjai között.

HIREK.

Október 10. Szerda. Róm. kath. naptár: Borg. Ferencz. — Protestáns naptár: Borg. Ferencz. — Izraelita naptár: Jom Kippur. — Görög-keleti naptár (szeptember 28.): Kariton. — A nap két óra 56 perczkor, nyugszik 5 óra 6 perczkor.

Szabadságharczi emléktárgyak országos múzeuma (színházépület, II-ik emelet) nyitva van mindennap délelőtt 10—12 és délután 2—5 óráig. Bemutató díjtalan.

Kölcsey-könyvtár nyitva van szerdán és szombaton 3—4 óráig és pénteken 11—12-ig. Helyiség: Polgári iskola, földszint.

Október 10. Városi közgyűlés délután 4 órakor.

Október 12. Aradmegyei közigazgatási bizottságának ülése, délelőtt 9 órakor.

Október 14. Az aradi gazdasági egyesület rendes évi közgyűlése délután 1/3 órakor (Kereskedelmi és iparkamara.)

A mai városi közgyűlés.

Aradváros törvényhatósági bizottsága ma, szerdán délután négy órakor tartja meg októberhavi rendes ülését, melyen több érdekes és fontos ügy kerül elintézés alá.

Első sorban is beterjeszti a tanács Arad város jövő évi költségvetését ab-

ban a formában, amint est a hármass bizottság annak idejében elfogadta, a 46 százalék pótdokivetéssel.

Javaslatba hozzák azonkívül, hogy mivel a megállapított vágóhídi díjakkal az előirányzatba felvett költség fedezetet nem nyer, — a vágóhídi díjak felemeltesenek.

Ezzel együtt megemlítjük, hogy a tanács hozzájárult a kérelmezett fizetés felemelésekhez s így a toronyörök 275 frt helyett 300 frt fizetést, Fekete József, köraktári felügyelő pedig 325 frt helyett 400 frt fizetést kap a közgyűlés hozzájárulása esetén.

A számvevői hivatalnál a felhalmozódott teendőkre való tekintettel a tanács egy 700 frttal javadalmazott segéd tiszti állás szervezését hozza javaslatba. Az állás január elsejétől volna rendszeresítve, s ugyancsak ekkor folyósítanak a felemelt fizetéseket is.

Beterjeszt azonkívül a tanács két javaslatot, melyek mindegyike nagyban előnyére szolgál városunknak. Nevezetesen, hogy az ujonnan épült megyei lovassági lakatanyától egy gyalogjáró építtessék. Erre 180 frtot irányoztak elő; azonkívül, hogy a Kiss-Ernő utcát vegyék fel a csatornázási hálózatba, mit, tekintve, hogy ezért maguk a lakók folyamodtak — bizonynyal elfogad a törvényhatóság.

Az ülésre felhívjuk a városatyák figyelmét.

— Az „Aradi Közlöny“ előfizetőit tisztelettel kérjük, hogy előfizetéseiket mielőbb megújítsák hátralekos előfizetési díjait beküldeni sziveskedjenek, hogy a lap szétküldésében semmi akadály ne álljon be, kérjük egyszersmind, hogy az „Aradi Közlöny“-t ismerőseik, barátaik körében terjeszteni sziveskedjenek. Előfizetés: egy óra helyben 1 frt, vidéken 1 frt 20 kr.

— A hivatalos lapból. A király Albori Jenő altábornagnak a titkos tanácsosi méltóságot díjmentesen adományozta.

— Az adó felszólamlási bizottság f. hó 16. d. e. 9 órakor megkezdte működését, és tárgyalni fogja azon felekezéseket, melyek az adókető bizottság határozatai ellen adtak be. A bizottság két-három napon át fog működni. Az üléseket, Nachtnébel Ödön bizottsági elnök lakásán tartják.

— Népfelkelők ellenőrzési szemléje. Tegnap kezdődött meg Aradon a népfelkelők ellenőrzési szemléje, a honvédegyalagsági laktanyában. Ily ellenőrzési szemléte még ezideig sehol sem tartottak, mivel az a honvédelmi miniszter legújabb rendelete alapján történt meg. Az ellenőrzési szemléen az ismételt publikált felhívás daczára is csak nagyon kevesen jelentek meg. Tekintettel arra, hogy a szemléte elmulasztó népfelkelőket 2 frtől 100 forintig terjedő pénzbírsággal, ennek meg nem fizetése esetén megfelelő elzárással bünteti a hatóság, figyelmeztetjük az érdekelteket, hogy a szemléen jelenjenek meg.

— A zsidó recepció behozása mellett szavaztak a főrendiház ismerős tagjai közül Károlyi Tibor gr., Nádasdy Ferencz gr., Bohus Zsigmond; ellene pedig Dessewffy Sándor, Metianu János és Pável Mihály püspökök.

— Kedvezmény a gazdáknak. A kereskedelmiügyi miniszter nagy kedvezményt nyújt a gazda közönségnek, melyről Aradmegyei közigazgatási bizottságát leiratban értesítette. A miniszter ugyanis tekintettel az ország legnagyobb részében mutatkozó nagymérvű takarmányhiányra, indokoltnak találta, hogy a takarmányozási czélokra szolgáló termékekre a vasúti szállítási díjtételeket mérsékelje. Így Arad-Békes-Csongrád-Csanád megyék szintén részesülnek e kedvezményben. A korpá, kukorica, burgonya küldemények után kocsis és fuvarlevelenként legalább 10,000 klg. feladása, illetőleg a szállítási

díjnak ezen súlymennyiségért való fizetése mellett folyó évi október hó 15-től kezdve visszavonásig a m. kir. államvasutak összes vonalain 100 kg. és 1 km ként 0-10 kros egy ségtétel mellett fogna szállítani. Mindazon gazdáknak azonban, kik ezen kedvezményben akarnak részesülni, esetleges visszaélések elkerülése végett a közigazgatási bizottságtól, vagy annak egy tagjától bizonyítványt kell felmutatni.

— A király és a delegátusok. A delegáció második ebédje hétfő délután valószínűleg éppen olyan jó volt, mint az első — ámbar az első ebéd delegátusai jobban dicsérik a királyi asztal Johannisbergerjét, mint a mostaniak a Liebfraumilchet. Mert hétfőn azt szerviroztak a gazdagon megterített asztalon, a hol gróf Tisza Lajos ült a király jobbán, az osztrák delegáció elnöke a balján, azután következett a két miniszterelnök s egy a titkos tanácsosok kor szerint és az apróbb emberek.

Ebéd után természetesen jött a cercle s e cercleek főleg azoknak a csemegéi, a kik nem hivatalosak az ebédekre, hanem a cercleek eseményeit, párbeszédeit, bon mot-it átélvezik másnap az újságokból.

Király ő felsége felette jókedvű volt, de sajnálkozva szólott itt is, ott is azokról a nehézségekről, melyek a főrendiházban fölmerültek az egyházi javaslatoknál.

A jelenlevő Wekerlének Hohenlohe udvarolt észrevehetőleg. Az egész félkaréj sugárzott az ebéd utáni hangulat és a fejedelmi mosoly verőfényében.

Egyszerre a király egy osztrák delegátushoz, valami Treuinfels urhoz, tiroli apáthoz lépett s a mosoly zordon hidegséggé vált ajkán. Ő osztrák főtisztelendősege valami tapintatlan interpellációt méltóztatott tenni a közelebbi időkben az osztrák delegációban, a katonák magatartását bírálva élesen, mire a legfőbb hadur most kemény szavakkal megfájdta:

— „Jegyezze meg ön — szölt, miután elítélte eljárását — hogy a katonák nem ö reg asszonyok és nem papok.“

A király hangján meg lehetett ösmerni azon érzelmek rezgését, melyekkel a hadsereg iránt viseltetik s valóban ilyen fejedelem, aki így szereti s így becsüli meg hadseregét, megérdemli, hogy vitéz katonái legyenek.

— A múlt hét népesedése. Az elmúlt hét népesedési mozgalmá — épu gy mint egy idő óta az eddigieké általában, kedvezőnek mondható. Született Arad város területén a múlt hét folyamán 30 gyermek, és pedig 20 fi, 10 nő. Az arány 33-7 pro mille. Ennek ellenében elhalt 20 egyén, és pedig 12 fi, 8 nő; az arány 22-7 pro mille. Difteritiszben senki sem halt meg.

— A szőlő új ellensége. Franciaországban — mint már irtuk is — a szőlő új ellenségét fedezték fel a gommos bacillusban. Ne hogy ezen veszedelmes féreg nálunk is meghonosodjék, a földmivelésügyi miniszter elrendelte, hogy külföldről, különösen pedig Franciaországból a sima vesszők behozatala az ő különleges engedélye, s e czélból különlegesen kiállított igazolványa nélkül nem hozhatók az ország területére, sem nem szállíthatók át az ország területén. E szigorú rendellel talán meg lesz akadályozható az új pusztító féreg behozatala.

— Jomkipur. Nagy ünnepe van ma zsidó polgártársainknak: a jomkipur, a hosszunap. A tegnapi esthajnali csillag feljövételével kezdetét vette az engesztelődés ünnepe mely tart, míg az a csillag, végezve pályá futását, ma este ismét megjelenik az égbolton. E mai napot imádkozással, böjtöléssel, nagyrészt az isten házában tölti el a zsidóság, mert Jehova nagy és hatalmas, s irtózatossan bünteti meg azt, a ki magába nem száll, s nem szánja egész éven át elkövetett bűneit. Este aztán tiszta nyugodt lélekkel, bűnötől megszabadulva gyűl egybe a családi kör, hogy az ige mellett magához vegye a vezekelésben nélkülözött — testet is.

— Az aulából. Dessewffy Sándor püspök Láng Dávid lippai káplánt püspöki levéltárnokká nevezte ki.

— Toivajvilág Peregén. Levelezőnk írja: Vakmerő betöréses lopás történt Német-Peregén. Heim Mihály ottani gazdának házába, — eddig ismeretlen tettesek — f. hó 6-án vir-

radóra, az utóza felőli oldalon — az ablak bezárása, és kiemelése után — behatoltak és az értékesebb ágyneműek, ruhaneműeket magukkal vitték. Vakmerőnek lehet nevezni ezen betörést, annál is inkább, mivel az egész család otthon lévén, az udvaron felhalmozott tengeri fosztásával voltak elfoglalva annélkül, hogy a legcsekélyebb neszt észrevették volna. A kár 105 forintba becsültetett. Nincs kizárva azon lehetőség, sőt nagyon is valószínű, hogy a pár héttel ezelőtt Kis-Peregen történt betörés tetteivel — kiknek nyoma veszett — van dolga a csendőrségnek, erre enged következtetni azon körülmény, hogy mindkét esetben egy és ugyanazon módon hajtották végre betörésüket. A tettesek az eddigi megállapítás szerint ketten lehettek, de nem valószínűtlen az sem, hogy a gyors egymásután működést egy jól szervezett betörő banda vegzi. A szemlái csendőrség megtette az ügyben széleskörű intézkedéseit, nyomozásait, hogy a betörő bandának nyomára találjon.

— **Klerikális csizma.** Hogy milyen pontosak és megbízhatók a klerikális lapok értesülései, arra nézve bizonyoságnak szolgálhat az a legújabb hír, melyet a „Hazánk” című Budapesten megjelenő napilap közöl tegnapi számában. (Hogy a „Hazánk” napilap és Budapestben jelenik meg azt a gyengébbek kedvéért írjuk ki, mivel csak a lap munkatársainak, de nem a lapnak van — olvasója!) A hír, melyen csak mosolyogni tud az, aki a helyzetet és viszonyokat ismeri, szóról szóra következő:

Egy kórházi orvosnak ötven éves jubileuma. Az aradi városi házi diszterme ma délelőtt, mint ottani tudósítónk sűrűn, egy épp oly ritka, mint kegyeletes ünnepélynek volt színhelye. Lövinger kórházi orvosnak ötven éves jubileumát ünnepelte a megye és Arad városa egyaránt. Hieronymi miniszter Fáschó miniszteri tanácsossal képviseltette magát. Matavovszky Nándor pedig a megye nevében szólalt fel. Nemcsak az aradi orvosok jelentek meg teljes számban, hanem a honvéd és közös hadseregbeli főorvosok isélükön Spiegelfeld tábornokkal. Poszsgay városi főorvos tartotta az ünnepi beszédet, aki a jubileum működéséből azt az érdekes részletet emelte ki, hogy a szabadságharc alatt ő volt az, aki mint törzsorvos Damjanich tört lábát kezelte. Az ünnepeltnek átadták aztán a budapesti egyetem díszoklevelét és Fodor rektor meleghangú levelét. Fábrián főispán pedig felolvasta Hieronymi és Chizer Kornél üdvözlő levelét.

Csak azt csodáljuk, hogy a „Hazánk” azt nem írta, hogy a kormány nevében Apponyi Albert üdvözölte a jó egészségnek örvendő fiatal jubilánst.

— **Nagy rablás Ménesen.** Tegnap reggel Ménesen — mint levelezőnk írja — nagy és vakmerő rablás történt. Az eset a következő: Schwartz Dávidnéhez, a ménesi korostárosnéhoz a kora reggeli órákban három ember tört be és a szegény asszonyt almlában hirtelen meglepték, hajánál fogva a lakás hátsó részébe vonszolták, hol betömve száját addig kint tarták, míg megmondta, hol van pénze. Az istentelen rablók mikor magukhoz vették a 250 forintot, elmentek és a megkötött asszony hallotta a mint mondták:

— **Menjünk, mert már megdöglött.**

Az asszonynak végre sikerült magát kötelekeiből feloldozni és nagy nehezen átvándorolt a szomszédba, hol iszonyattal hallgatták az összevázott, összemarczangolt asszony elbeszélését. A nyomozást megindították.

— **Telefon.** Kecskemét és Szabadka városok, mint már megirtuk, a helyközi távbeszélő hálózatba bevonattak s így ezentúl az e városok posta- és távirdahivatalaiban berendezett távbeszélő utján Budapesttel, Araddal, Temesvárral, Győrrel, Pozsonnyal, továbbá Marcheggel és Béccsel lehet érintkezni.

— **Makó szépülése.** Makó város egyik képviselője indítványt tett a tegnapi kezdődött törvényhatósági bizottsági ülésen, hogy legyen föl a város százezer forint költségnél és kövessék ki a város főtereit és főutcáit.

— **Lopások a vidéken.** Popa Iszák szőlősi gazdától — mint levelezőnk írja — múlt hó 26-án ismeretlen tettesek, a kamra feltörésével 23 értékű ruhaneműt loptak el. — **Rebenvurczi Sámuel** bonczesdi lakostól — mint onnan írják — 3 forint készpénzt és 300 forint értékű bolti cikkeket loptak el ismeretlen tettesek. A nyomozás eddig egyik esetben sem vezetett sikerre.

— **116 éves menyasszony.** Nem sűrűn fordul elő az eset, hogy valakinek 116 éves korában is kedve legyen a házassághoz. De ez is megtörtént. Oroszország Tolchenover nevű községében lakik e tekintélyes koru hölgy, egy parasztasszony. Az irigylésre méltó vőlegény 57 éves és így bátran a dedunokája lehetne kívánatos menyasszonyának. — Nem kevésbé érdekes házasság az sem, amit Indiában a Grant grófságban köt Baldwin Hathway, ki egy özvegyet vesz el feleségül; mely özvegy ezelőtt 20 évvel az ő felesége volt. A művelt világ legifjabb házaspára valószínűleg Combe ur és neje New-Jerseyben. A feleség éppen tizennégy éves volt, mikor házasságra léptek a derék vőlegény ellenben tizenhat éves és két napos.

— **Hadseregszállítás.** A cs. és kir. közös hadügyminiszterium pályázatot hirdet a jövő évben szállítandó különféle ruházati és felszerelési cikkek beszerzése iránt. A szállítandó tárgyak közt vannak sapkák, csákók, zsinórzatok, gombok, dobok, kürtök, nyergek, felső és alsó ruhák stb. Az ajánlatokat legkésőbb f. évi december 1-jéig kell beadni. Erről az aradi kereskedelmi és iparkamara azzal értesíti az érdekelteket, hogy a részletes pályázati feltételek valamint a szerződés mintája néhány példányban a kamarai irodában a vállalkozni szándékozók számára rendelkezésre állanak.

— **x— 60000 forint a főnyeremény a lemergi kiállítás sorsjegyeknél, mely 10% levonót után készpénzben fizetettik ki. Figyelmeztetjük tisztelt olvasóinkat, hogy a húzás már október 16-án lesz.**

HYMEN.

Ifj. Radocsányi János szijgyártó mester, az aradi ipartestület törekvő fiatal tagja, a napokban tartotta eljegyzését néhai Göncz József csizmadia mester leányával: Vilma vála...

SZÍNHÁZ, IRODALOM, MŰVÉSZET.

A színház műsora:

Oktober 10. (Szerda) Csók, vigjáték.
Oktober 11. (Csütörtök) Szegény Jonathán, operette.
Oktober 12. (Péntek) Otthon, szinmű. (Előszór.)
Oktober 13. (Szombat) Otthon, szinmű. (Másodszór.)
Oktober 14. (Vasárnap) Délután Ördögűző házártsz. Este Asszony verve jó, népszinmű. (Előszór.)

* **A cziperás.** A Konti-Murai operette tegnap került először ez időnyben színe közepes de hálás közönségű ház elé. Tapsban nem volt hiány, de meg is érdemelték színészeink, kik e darabnál mutatják meg leginkább, mit tesz az, ha a színész meg akar menteni egy darabot. Sugár Arankának (Rozetta), ugy Hunyadinak (Pabló) is kitünő szerepeik vannak az énekszámot tekintve és meg is felelnek annak kitünően. Mezey a milyen szépen énekel, épen olyan rosszul játszott. A többiek: Reviczky Etel, Pajor Agnes, Rónaszéki és két utkos rendőr: Főriss és Solyom mind jók voltak. Pabló és Pál Tamás erősen kihasználták az alkalmat az extemporizálásra.

TÁVIRATOK.

Arad és a költségvetés.

Budapest, október 9. (Saj. tud. táv.) Az 1895-ik évi költségvetés mai előterjesztése alkalmából Wekerle Sándor dr. miniszterelnök külön hangsúlyozta Aradot és pedig két tételnél. Az egyiknél közvetlenül és pedig az aradi hid építésénél. A másodikkal csak közvetve ugyan, de azért ez nem kevésbé érdekli Aradot. — Ugyanis a lakbér illetményeket Wekerle jelentékenyen felemelte, mint mondta, abból a célból, hogy egyes nagyobb városokban a lakbér illetményeket emelje.

Tudósítójuk kérdezősködött illetékes helyen, és ott azt a megnyugtató és örvendetes hírt vette, hogy Arad is ezek között a városok között van.

A főrendiház ülése.

Budapest, okt. 9. (Saj. tud. távirata.) A főrendiek ma is minden erejüket kifejtették, de egyetlen módosítást sem tudtak a kormány ellenére átvinni. A kormány hívei tömegesen megjelentek s csak azon módosításokat fogadták el, melyekhez a kormány hozzájárult, és melyek az előző két javaslat elvetése folytán szükségessé váltak.

Az első szakasznál Hornig püspök és Zichy Nándor klerikális módosításokat nyújtottak be, de a főrendek a szakaszt eredeti szövegben fogadták el. Így ment az egész javaslaton végig.

Az utolsó szakasznál, mely junktim és kimondja, hogy a javaslat a polgári házassággal együtt lép életbe, a klerikálisok utolsó erőfeszítést intéztek a javaslat ellen, mely ha sikerül e javaslattal elbukik a polgári házasság is. De a klerikális kirohanást a liberálisok visszaverték s a javaslat egészében is megszavaztatott. Így legalább a tegnapi vereség részben helyre lett ütve.

A helyzet.

Budapest, október 9. (Saj. tud. táv.) A főrendiház szavazásai által teremtett új helyzet magyarázata föltüzeli a fantáziákat s ellenzéki oldalról természetesen a legképtelenebb kombinációk kerülnek felszínre, amikkel kulcsot akarnak adni a helyzet megfejtéséhez. Ezek a kombinációk egyébre se valók, minthogy a kormány és pártja iránt a hangulatot bizalmatlanná tegyék. Ezekkel a hírekkel szemben illetékes körökben az a meggyőződés, hogy a helyzet egyáltalán nem olyan, aminek tendenciózusan festik. Az elvetett javaslatokat ismételt megfontolás bizonynyal akceptálni fogja. Mint értesülünk a második tárgyalások alkalmával a liberálisok közül még azok is jelen lesznek, akik most akadályozva voltak a megjelenésben és így a szavazásban.

Budapest, október 9. (Saj. tud. táv.) A főrendiház mai tárgyalása kilátást nyújt a többi javaslatok megszavazására is. Nem a klerikálisokon mult, de a liberálisok összetartásán, kik ma csaknem teljes számmal megjelentek, s egyöntetűen szavaztak s lehetetlenné tették a klerikálisok törekvéseit.

A memorandum pör.

Kolozsvár, október 9. (Saj. tud. táv.) Az esküdtszék a memorandum per tárgyalását megkezdte. Az esküdtszék megalakulása és megesketése után az elnök kérdi Albini vádlottól, tud-e magyarul, hogy tolmácsra ne legyen szükség.

Vádlott: Nem tartozom válaszolni, követelem jogomat, anyanyelvemen tolmácsoljanak.

Elnök: Tehát tolmácsot alkalmazunk. — Ezután felolvasták a vádlevelet.

Albini: Miután az előbbi tárgyalásról ismerem a vádlevelet, nem kívánom annak tolmácsolását.

Felolvasták az inkriminált passust. Kihallgatják Albinit, a hozzáintézett kérdések és feleletei ismeretese az előbbi memorandumpörrel, mely szerint a konferentia kimondta a memorandum terjesztését.

A bizonyítási eljárás befejeztével következett a vádbeszéd.

Kolozsvár, október 9. (Saj. tud. táv.)
Az esküdtsek Albinit 11 szóval vétke-
nek mondta ki s a bíróság ennek alapján
Albinit két évi és 6 havi államfogházra
és a költségek megtérítésére ítélte. Elítelt
semmisséget jelentett be.

Justh Zsigmond meghalt.

Cannes, október 9. (Saj. tud. távirata.)
Justh Zsigmond magyar író, a szenttor-
nyai magyar paraszt színház megalapítója,
31 éves korában meghalt.

A késő éjjeli órákban vettük ezen táv-
iratot, mely tudatja velünk, hogy a ma-
gyar irodalomnak ismét halottja van:
egyik jeles elbeszélője, Justh Zsigmond
meghalt.

Az excentrikus szokásairól jól ismert
író, már régen szenvedett nagyobb fokú
idegbajban, mely ellen az utazásban ke-
resett menedéket. Beutazta csaknem az
egész világot; legutóbb Indiából irt szel-
lemes leveleket, rajzolva az ottani szoká-
sokat. Az európai udvarok mindegyiké-
nél bejáratos volt, s aligha van nagyobb
író, festő, szobrász, kivel közelebbi ismer-
etségben, barátságban ne lett volna.

Pár hó óta pusztaszentornyai birto-
kán tartózkodott, hol parasztjaival ját-
szatta Molier, Shakspeare darabjait, s az-
zal mulattatta külföldi magas vendégeit.

Ma aztán váratlanul meghalt.

Ismertebb munkái sok ezer példány-
ban forognak közkézen. Legutóbb „Delelő”
címen irt egy fővárosi lapban egy re-
gényt.

Halálával a magyar elbeszélő iroda-
lom sokat veszített, mivel Justh Zsig-
mond mindenkor finom ízlésű író volt, ki
magas műveltségét érvényesíteni tudta
műveiben.

A hűnbánó Castelár.

Madrid, október 9. (Saj. tud. táv.)
Castelár, könyvei miatt Rómába utazik
bocsánatot kérni a pápától.

Peking ostromlása.

London, október 9. (Saj. tud. táv.)
Bizonyosnak tartják, hogy a japánok ostrom-
olni fogják Pekinget.

A császár állapota.

London, október 9. (Saj. tud. táv.)
A Daily Telegraph a leghatározottabban
kijelenti, hogy a császár állapotáról alarmi-
rozott hírek tulhajtottak. A betegség bár
komoly, de veszély nem forog fenn.

Bomba merénylet.

Livorno, október 9. (Saj. tud. táv.)
Tegnap Carsanti gyáros háza előtt felrob-
bant egy löporral, ólommal és szegekkel
megtöltött bombaszerű tubus. Kárt nem
okozott és senkit sem sebesített meg. A
merénylet állítólag bosszu műve.

Légbe röptett kaszárnya.

New-York, október 9. (Saj. tud. táv.)
Panamából jelentik, hogy a granadai (Nica-
ragua) kaszárnyát a légberöpitették, minek
következtében 200 katona meghalt.

KÖZGAZDASÁG.

= Az aradi kereskedelmi és iparkamara
irodájában a hivatalos órák alatt betekinthe-
tő:

A temesvári cs. és kir. 7-ik hadtestfel-
ügyelőség hirdetménye kiürített használatlan
ágyaszalma megvétele és különféle munkálatok
teljesítése tárgyában. (4732. szám.)

A m. kir. államvasutak debreczeni üzet-

vezetősége által pályafentartási faneműek szál-
litása iránt kibocsátott pályázati hirdetménye.
(4797. szám.)

A szegedi m. kir. II-ik honvédkerületi pa-
rancsnokság hirdetménye zabszükséglet beszer-
zése iránt.

Budapesti áru és értéktőzsde.

— Gyenes és Balog özég jelentése. —

Budapest, október 9.

G a b o n a ü z l e t: Buzát ma jól kínál-
ták, a vételkedv jó volt: az irányzat szilárd
lett, elkelt 40,000 mm. 2 $\frac{1}{2}$ krral magasabb
árakon. E l a d á s o k:

	mmázsa	kg	frt
Tiszavidéki	200	82.	6.52 $\frac{1}{2}$
"	200	81.	6.52 $\frac{1}{2}$
"	100	82.	6.55
"	100	81.	6.55
"	100	80.	6.55
"	200	81.	6.55
"	1500	80.	6.55
Pestvidéki	1000	80.	6.47 $\frac{1}{2}$
Fehérmegyei	800	78.	6.30
"	1200	79.	6.40
Bácskai	500	81.	6.57 $\frac{1}{2}$
Bánáti	4000	80.	6.37 $\frac{1}{2}$
Becskereki	5000	78.	6.37 $\frac{1}{2}$
Ó-Becsei	3200	78.	6.55
"	8100	79.	6.52 $\frac{1}{2}$
"	2200	79.	6.55
Bajai	1550	79.	6.30
Zentai	1800	79.	6.57 $\frac{1}{2}$
"	4500	79.	6.57 $\frac{1}{2}$
Serleli	2000	79.	6.30
Raktárokon	2800	76.	6.15
Zab	100		6.20
"	1000		5.90
"	100		5.95
"	700		5.90
"	100		5.77 $\frac{1}{2}$

H a t á r i d ő ü z l e t: Amerikából ma
lanyhább hírek érkeztek, nálunk teljesen vál-
tozatlanul indult, s zárult az üzlet buzában.
Tengeriben ma is csekély kereslet volt, da-
czára ennek az árfolyamok nem változtak,
hanem változatlanul zárultak. Zab és rozs
szintén kevés üzlet mellett tegnapi zárlaton
állott.

Zárul 12 órakor:

Buza márczius-április 1894	6.22—6.28
Buza szeptember-október 1894	6.69—6.70
Tengeri május-június 1894	5.77—5.78
Tengeri őszre	6.15—6.20
Zab márczius-április 1894	6.05—6.07
Zab őszre	5.83—5.85
Káposztarepce	11.10—11.20

K ü l f ö l d: New-York: buzára $\frac{1}{8}$,
tengerire $\frac{1}{8}$, lanyhább, Chicago: buzára
 $\frac{1}{4}$ — $\frac{3}{8}$, tengerire $\frac{3}{8}$, lanyhább, Páris cse-
des, London tartott, Liverpool szilárd.

E r t é k t ő z s d e: Ma már élénkebb üz-
letmenet volt, s mindjárt kezdetinél szilárdan
indultak, s különösen nemzetközi papirok emel-
kedtek: tetemesen, helyi papirok szintén élén-
kek s szilárdan zárultak.

Zárul 11 órakor:

Osztrák hitelrészvény	367.40
Magyar hitelrészvény	465.50
Osztrák államvasút	367.25
Rima-Murányi	265.—
Déli vasút	108.—

= Budapest-kőbányai sertéskereskedelmi
csarnok. 1894. évi okt. hó 8-án. Hízott sertés
árak: 1. M a g y a r e l s ő r e n d ű: 1. Öreg nehéz
(páronként 400 kg-ron felüli súlyban) 40.—40.5 krig.
Öreg közép (páronként 300—400 kilogramm suly-
ban) 40.—40.5 krig. Fialat nehéz (pkint 320 kg-
ron felüli súlyban) 42.—42.5 krig. Fialat közép
(pkint 261—320 kg-ron sulyban) 43.—43.5 krig.
Fialat könnyű (pkint 250 kg-ron terjedő súlyban)
46.—47.5 krig. II. M a g y a r s z e d e t t: Nehéz
(páronként 280 kg-ron felüli súlyban) 40.—40.5
krig. — Közép (pkint 220—280 kg-ron sulyban) 42.
—42.5 krig. — Könnyű (pkint 220 kg-ron terjedő
súlyban) 46.—47.5 krig. — S z e r b i a i: Nehéz
(pkint 260 kg-ron felüli súlyban) 42.—42.5 krig.
Közép (páronként 220—260 kg-ron sulyban) 42.—
42.4 krig. — Könnyű (páronként 220 kg-ron ter-
jedő súlyban) 41.—42.5 krig. S e r t é s l é t e -
s á m 1894. okt. hó 5-én volt készlet 179,990
darab. 1894. október hó 7-én felhajtattott: 1289
drb. 1894. október 7-én szállítottott 3251
drb. 1894. okt. 8-án maradt készletben 178,028
drb. — A h í z o t t s e r t é s ű s l e t i r á n y z a t a:
Változatlan.

S z e s z ű z l e t.

— Október 9. —

Mai jegyzéseink: Készaru nagyban nyers szesz 52.50,
kicsinyben 58.— hordó nélkül per 100 liter % beleértve
85 frt fogyasztási adót.

Budapesti gabnatőzsde.

— Az „Aradi Közlöny” távirati tudósítása. —

Budapest, október 9. d. u. 5 óra.

F	a	j	Írányt	100 kg. ár	
				frttól	frtig
Buza	bánsági	uj		6.25	6.50
Buza	tiszavidéki			6.30	6.55
Buza	pestvidéki			6.25	6.50
Buza	fehérmegyei			6.25	6.50
Buza	bácskai			6.35	6.60
Roza	uj, I-só	rendű		5.20	5.80
Roza	uj, II-od	rendű		5.15	5.20
Arpa	takarmány			5.70	6.10
Arpa	égetni való			6.35	7.10
Arpa	főzhető			7.30	8.40
Zab				5.75	6.10
Tengeri	bánsági				
Tengeri	másnemű			6.10	6.20
Káposzta-repce	bánsági			9.40	9.75
Köles					
Buza	szept.-okt.			6.21	6.23
Buza	márcz.-ápr.			6.89	6.71
Buza	máj.-jun.				
Roza	szept.-okt.			5.30	5.32
Tengeri	jul.-aug.				
Tengeri	aug.-szept.				
Tengeri	októberre			6.15	6.20
Zab	márcz.-ápr.			6.5	6.07
Zab	szept.-okt.			5.83	5.85
Káposzta-repce	aug.-szept. 1894.				

Hivatalos árfolyamok

a budapesti áru és értéktőzsdén.

Budapest, 1894. október 9.

Magyar aranyáraderék 4%	121.25
Magyar koronáraderék 4%	98.15
Magyar arany 4 $\frac{1}{2}$ %	126.75
Magyar ezüst 4 $\frac{1}{2}$ %	101.50
Magyar keleti vasút 1876.	125.25
Magyar földtehermentesítési kötvény	96.25
Magyar italmegváltási kötvény	100.—

VIZJELZÉS.

1894. évi október hó 9-én reggel 8 órakor észlelt víz-
állások, időjárás és hőfokok a marosi és tiszai vízmérésén.

Észlelési állomás	Hőmérték °	Időjárás	Vízállás	
			ostimétr.	Magyarostimétr.
Branyicska	+ 8°	derült	+ 10	—
Arad	+ 14°	derült	+ 102	—
Makó	+ 14°	derült	+ 18	—
Szeged	+ 12°	derült	— 1	—
Gyoma	—	—	—	—

A + jel a 0 feletti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
A — jel a 0 alatti hőmérsék és vízállásokat jelzi.
Arad, 1894. október 9.

A m. kir. folyamméréséki hivatal.

Aradvárosi

Évadbérlet
12. szám.

színház.

Havibérlet
12. szám.

Szerdán, 1894. október 10-én

A C S Ó K.

A magyar tudományos akadémia által a gróf Teleky-ala-
pitványból 100 aranyval jutalmazott eredeti vigjáték 4
felvonásba. Írta: Déczy Lajos.

SZEMÉLYEK:

Fernandó, Arragonia hercege	Fenyvessi E.
Sever, Navarra királya	Tompa K.
Blanda, neje	Angyal I.
Adolár, a király bátyja, törvénytelen ágyból Gái Gyula.	Balassa J.
Fidelio, kincstartó	Kacsér N.
Angela, leánya, a királyné hölgye	Rónaszéki.
Sobrinus, udvari pap	Forics P.
Carlo, porfú	Novák Irén.
Maritta, porleány	

Kezdeté 7 órakor.

IDEGENEK NÉVSORA.

— Október 9. —

Fehér Kereszt szálloda: Szalay József lakatos, Bu-
dapest. Popovits Gyula magánzó, Hátseg. Gostitz Béla
kereskedő, Versecz, Lembergi Róbert kereskedő, Rei-
chenberg.

Náder szálloda: Dobosy György kir. aljárásbíró,
Nagyvárad. Kolenz Sándor gazdász, Kupa. Fedler István
segédlelkész, Nagybecskerek. Mosoni János Ottó Nichol-
son gépgyár hivatalnok, Budapest.

Vasúti szálloda: Szirmay János plébános, Buttyin.
Kill László ügyvéd, Vinga. Granzó Dániel, senész, Nagy-
várad.

Felölös szerkesztő. Vass Geza.

Hirdetés.

A nagyméltóságú földmivvelésügyi magy. kir. miniszter ur 57505/894. sz. a. kelt rendelete nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy szarvasmarhák, juhok, kecskék és sertések Magyarországból Styriába csak levágás végett és csupán vaspályán szállíthatók.

Arad, 1894. szeptember 29-én.

A városi tanács.

3181/894. tksz.

837 2-3

Hirdetmény.

A kisjenői kir. járásbírósa mint tkvi hatóságnak 3178/894. tkvi sz. a. kelt végzésével a sikló közégi telekkönyvi átalakítás és az 1892. évi XXIX. t. cz.-ben elrendelt eljárásra kiküldött bizottsága részéről közhírré tétetik, hogy a fentebb jelzett munkálat megkezdésére, illetve helyszíni eljárásra határnapul **1894. évi október hó 17. napjának** délelőtt 9 órája Sikló községéhez tüzetett ki s egyuttal felszólítanak a) mindazok, a kik a telekjegyzőkönyvekben előforduló bejegyzésekre nézve okadatok előterjesztést kívánnak tenni, hogy a bizottság előtt a kitűzött határnapon megkezdendő eljárás alatt jelenjenek meg és az előterjesztéseket igazoló okmányokat mutassák fel; b) mindazok akik valamely ingatlanhoz tulajdonjogot tartanak, hogy a tulajdonjog telekkönyvi bekebelezését a határidőig a telekkönyvi hatósághoz intézendő szabályszerű beadvány útján kieszközljék, avagy pedig a telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik alapján a telekkönyvi bejegyzés iránt kérelmeik előterjesztése végett a bizottság előtt jelenjenek meg, ha pedig telekkönyvi bekebelezésre alkalmas okirataik nincsenek az átírásra az 1886. évi XXIX. 1889. évi XXXVIII. illetve az 1892. évi XXIX. t. cz. értelmében szükséges adatokat beszerezni iparkodjanak és azokkal igényeiket a kiküldött bizottság előtt igazolják, avagy odahassanak, hogy az átruházó telekkönyvi tulajdonos az átruházás létrejöttét a bizottság előtt szóval elismerje és a tulajdonjog bekebelezésére engedélyét nyilvánítva mert különben jogait ez uton nem érvényesíthetik és a bélyeg és illeték elengedési kedvezményétől is elesnek.

c) Azoknak akiknek javára tényleg már megszünt, egyéb jog van nyilvánkönyvileg bejegyezve, ugyisint az új bejegyzésekkel terhelt ingatlanok tulajdonosai, hogy a bejegyzett jogok törlesztését kérelmezzék illetve, hogy törlési engedély nyilvánítása végett a kiküldött bizottság előtt jelenjenek meg, mert ellenesetben a bélyegmentesség kedvezményétől elesnek.

Kisjenőn, 1894. évi szeptember 27-én.

Dr. Lázár Zoárd,
kir. aljársbíró.

1130/1894. K. B. sz.

835. 2-3.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. honvédelmi miniszter ur folyó évi 30170. sz. a kelt rendeletével a borosjenői községi s illetve volt urbéres közbirtokossági erdőben fekvő 5 kat. hold 1175.18 □-ól kiterjedésű honvédségi lőtérnek az ottani volt urbéresektől leendő kisajátítását az 1879. évi XXXVII. t. cz. 55. §-a alapján elrendelvé a kisajátítási eljárás megejtésére az 1881. évi XLI. t. cz. 33. §-a értelmében alakított bizottság **folyó évi október hó 29-én délelőtt 9 órakor** a borosjenői községhezazához kitűzetik azzal, hogy a tárgyalásnál jogában áll minden tulajdonosnak a kisajátítási terv ellen, s minden telekkönyvi érdekeltnek a fentajánlott ár ellen felszólalni s kifogásait jegyzőkönyvre vétetni.

Miről az összes érdekelt ezen hirdetmény kibocsajtása után azzal értesítettek, hogy a kisajátítási terv és összeírás Borosjenő községhezán **folyó évi október hó 14-től 28-ig terjedő 15 napig** egyidejűleg közszemlére tétetni rendeltetett, s hogy továbbá a kiküldött bizottság az 1881. XLI. t. cz. 36. §-a és az 1879. XXXVI. t. cz. 55. §-a értelmében a kisajátítási terv és a nyújtandó kártalanítási ár megállapítása felett akkor is érdemileg határoz, ha az érdekelték közül senki sem jelen meg.

Kelt Aradvármegye közigazgatási bizottságának 1894. évi július hó 7-én tartott üléséből.

Fábián László,
főispán,

Az olcsóság esodája!
a hol mindent fél árban lehet venni
csakis, de csakis

Kilényi R. és Társa

7, 14 és 30 kros bazárjában
a színházépületben, a 18 vértanu szobor
átellenében van. 536 9-9

Iskolai táskák potom árért.
Alkalmi ajándékok
hihetetlen olcsó áron.
Gyermekjátékok majdnem ingyen.

Gyermek és férfi kalapok minden árban.
Gyermek és férfi ingek, harisnyák, nyakkendők, gyermekkoscsik, utazó bőröndök,
esernyők, stb. stb. 813.

olcsóbban mint bárhol.

Árverési hirdetmény.

A radnai kir. jbiróság mint tkvi hatóság közhírré teszi, hogy a m. kir. kincstár mint végrehajthatónak Popa Aurél végrehajtást szenvedő elleni 191 frt 59 kr. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében, a radnai kir. jbiróság területén lévő Kaprucza községben fekvő, a 182. sz. tjkvben A. I. 1-4. sorszám alatt foglalt ingatlanokra 1482 frtban és a kapruczai 144. tjkvben A. I. 3-4. sorsz. alatt foglalt ingatlanokra 46 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlan az 1894. évi december hó 14-ik napján délelőtt 9 órakor Kaprucza községhezánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási áron alól is eladatni fog.

Árverezni szándékozik tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben vagy az 1881. LX. t.-cz. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. sz. a kelt igazságügyminiszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. tcz. 170. § a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályszerű eiismervényt átszolgáltatni.

Kelt Radnán, a kir. tkkvi jbiróságnál 1894. évi szept. hó 16-án.

Popovics,
kir. aljbiró.

18729/1894.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú földmivvelésügyi m. kir. miniszterium 51252/94. sz. a. kelt rendeleté nyomán ezennel közhírré tétetik, hogy Horvát-Szlavonországban a ragadós száj- és körömfájás nagyobb mértékben lépett fel, — a hasított körmű állatoknak (szarvasmarha, juh, kecske és sertés) Horvát-Szlavonországból Magyarországra való behozatala, további intézkedésig eltilatik.

Arad, 1894. szeptember 15.

A városi tanács.

13136/894. k. h.

Hirdetmény.

A nagyméltóságú m. kir. belügyminiszterium a f. évi 78486. sz. a. kelt körrendeletével a kolera járvány meggátolásának érdekében a Mármaros vármegyéből esetleg érkező utasoknak orvosi megfigyelés alá vételét rendelve el, felhívom a helybeli összes nyilvános helyek, vendéglők tulajdonosait, nemkülönben a magánosokat, hogy a hozzájuk megszállt mármaros megyei utasokat a kapitányi hivatalnál bármely időben, — a következmények terhe alatt bejelentsék.

Arad, 1894. szeptember hó 28-án.

Sarlot Domokos
főkapitány.

Már kedden
húzás

Lemberg
kiállítási Sorsjegyek à 1 frt.

Főnyeremény 60.000 forint.

Kaphatók: ARADON az „Aradi ipar- és népbank“-nál és Wallfisch Armin pénzváltó-üzletében.

Értesítvény.

Az ágyi üzletben való teljesítményeknek biztosítása végett a 7. hadtest területbeli élelmezési (fiók) raktároknál az 1895. évi január hó 1-től 1895. évi december hó 31-ig, esetleg három esztendőre is, azaz 1897. évi december hó végeig terjedő időre ugy írásbeli mint szóbeli ajánlati tárgyalások következőleg fognak megtartatni és pedig:

A tárgyalás megtartatik			Mely állomásra nézve	Nevezetesen	Letendő bánatpénz frt	Megjegyzés
mely napon	mely órában	hol				
1894. évi október hó 23-án	10 ó r a k o r	katonai élelmezési raktár Temesvárt	Temesvár	a kiürített használhatlan ágyszalmának megvétele	5	Egyébiránt az itt helyt folyó 1894. évi szeptember hó 30-án 5707. sz. a kiállított hirdményre utaltatik. Ezen hirdmény, valamint a közelebbi feltételeket tartalmazó feltételek a nevezett raktároknál, illetőleg a lugosi, pancsovai, nagy-kikindai, herkulesfürdői, nagy-beckerek, ada-kalchi, álmosdi, h.-m.-vásárhelyi, b.-csabai és kis-szt.-miklósi katonai állomás parancsnok-ságoknál, továbbá a cs. és kir. 7. hadtest hadbiztosságánál a rendes hivatalos órákban betekinthető.
			Lugos	a kiürített használhatlan ágyszalmának megvétele	5	
			Pancsova	az ágyneműk tisztítása és kijavitása	16	
				vas és fa ágyállványok kijavitása	5	
			N.-Kikinda	a kiürített használhatlan ágyszalmának megvétele	3	
				a kiürített használhatlan ágyszalmának megvétele	3	
			Herkulesfürdő	az ágyneműk tisztítása és kijavitása	25	
				vas és fa ágyállványok kijavitása	5	
			Nagy-Beckerek	a kiürített használhatlan ágyszalmának megvétele	3	
				az ágyneműk tisztítása és kijavitása	16	
				vas ágyállványok kijavitása	5	
			Ada-Kalch	a kiürített használhatlan ágyszalmának megvétele	3	
az ágyneműk tisztítása és kijavitása	10					
Fehértemplom	fa ágyállványok kijavitása	5				
	a kiürített használhatlan ágyszalmának megvétele	3				
Karánsebes	vas és fa ágyállványok kijavitása	5				
	a kiürített használhatlan ágyszalmának megvétele	3				
1894. október 23-án	10 ó r a k o r	katonai élelmezési raktár Nagyváradon.	Nagyvárad	vas ágyállványok kijavitása, azok átalakítása 1878 M.-re s vasalkatrészeinek szállítása	15	
				lőszőr és farost matrácok s lőszörpárnák ujjá férczelése, továbbá a tisztaszalmák férczelése	3	
				gyapjuneműek ványolás általi tisztítása	50	
				a használhatlan ágyszalmának megvétele	5	
Debreczen	az ágyneműk tisztítása és kijavitása	75				
	a lőszőr és farost matrácok és a lőszörpárnák ujjá férczelése, továbbá a tisztaszalmák férczelése	3				
Álmosd	a használhatlan ágyszalmának megvétele	5				
	az ágyneműk tisztítása és kijavitása	3				
1894. évi október 25-én	10 ó r a k o r	katonai élelmezési raktár Aradi vár	Aradi vár	az ágyneműk tisztítása és kijavitása	150	
				a lőszőr és farost matrácok és a lőszőr ujjá férczelése, továbbá a tisztaszalmák férczelése	10	
1894. évi október 26-án	10 ó r a k o r	élelmezési fiók-raktár Szegeden.	Szeged		5	
					5	
					5	
					5	
					5	
				a kiürített használhatlan ágyszalmának megvétele	3	
					3	
					3	
					3	
					3	
				a kiürített használhatlan ágyszalmának megvétele	3	
				az ágyneműk tisztítása és kijavitása	100	
				a lőszőr és farost matrácok és a lőszőr párnák ujjá férczelése, továbbá a tisztaszalmák férczelése	10	
				vas ágyállványok kijavitása és az ezekhez való alkatrészek szállítása	15	

Temesvárott, 1894. évi szeptember hó 30-án.

A cs. és kir. 7. hadtest hadbiztossága.

„Aradi Nyomdászvénnyártás” könyvnyomdája.